

רבינו גרשום

## פ:

## אותו ואת בנו פרק חמישי חולין

## מסורת הש"ס

<sup>[א]</sup> [זמנים קיד: א], <sup>[ב]</sup> [ז"ל שני], <sup>[ג]</sup> [דף פא], <sup>[ד]</sup> עי' רש"א מה שהיח צ"ע על מוספות ועי' ת"ש,

‏◈‏

**תורה אור השלם**

1. ‏חֲשׂוֹר וְשֶׁהָ שְׂרָרַע וְקָלוּט נִדְרָבָה תַעֲשֶׂה אֹתוֹ וְלִגְדֹר לֹא יִצְרָדָה:‏
ויקרא כב כג

‏◈‏

**הגהות הב"ח**

<sup>[א]</sup> גמ' שאינה ראויה היא דכל במה דלא: <sup>[ב]</sup> רש"י ד"ה שחיטת קדשים גמזי שחיטה: <sup>[ג]</sup> (א) תוב' ד"ה דכל במה דלא וכו' והא חזרה קרן: <sup>[ד]</sup> בא"ד שחיטת קדשים שחיטה ראויה. י"ב פ"י שחיטת הראשון: <sup>[ה]</sup> בא"ד שמה לא חזוק הדס. י"ב פ"י שמה לא חזוק דס של שחי: <sup>[ו]</sup> בא"ד אלא מנחות אין מנחה:

‏◈‏

**מוסף רש"י**

לימד על הפסולין כו'. ומחוסר זמן פסול הוא (חבשים קיד:).

**קמא מיקטל קטליה**. דשחיטת קדשים בחוץ שחיטה שאינה ראויה היא ונהי דלענין שחוטי חוץ להתחייב כרת הויא שחיטה דגזירת הכתוב היא אבל לכל מיילי לאו שחיטה היא כדאמרינן צפ' כסוי הדס (לקמן פה). דגמר מטבוח טבח והכן [צראשית מג] וכיון דלאו שחיטה היא מותר לשחוט את בנה ולא מחוסר זמן

הוא דבאותו ואת בנו שחיטה כמיבא ושני גמי יחייב כרת: **חולין צפנים כו' קמא מיקטיל קטליה**. לאו דוקא דה"ה לצמרא: **ופסול**. משום מחוסר זמן: **שחיטת קדשים** <sup>(א)</sup> **שחיטה שאינה ראויה היא דכל כמה דלא זריק דס כו'**. כלומר לא מיציעא לענין מלקות דלא צעי למילקי משום שחיטת שני דאי אית ליה אותו ואת בנו נוהג בקדשים הויא ליה שחיטת שני שאינה ראויה דהא מחוסר זמן הוא ופסול אלא אפילו אותו ואת בנו גמי לר"ש לא נהיגא בקדשים דהא שחיטת ראשון אינה ראויה דאינה מותרת צלא זריקה <sup>ב</sup> ושני אמאי פסול להקריב ומאי סופג גמי דקאמר: **ולילקי גמי**. האי שני דקדשים צפנים: **משום לאו**. דשחט מחוסר זמן לגביה דאף על גב דלא אקריבי מיחייב אשחיטה מיד דגזי כל פסולים ילפינן צתמורה <sup>(דף י:)</sup> עובר משום חמשה שמות משום צל מקדשו ומשום צל תשחטו ומשום צל חזוקו ומשום צל תקטירו כולו ומשום צל תקטירו מקצתו: נתקו

**לאוי דאותו ואת בנו לאוי נוכראי לא קא חשיב ולא והא קדשים בחוץ דלאוי נוכראי ניגהו וקא חשיב דקתני קדשים בחוץ הראשון חייב כרת ושניהם סופגין את הארבעים בשלמא שני משום לאו דאותו ואת בנו אלא ראשון אמאי סופג לאו משום לאו דשחוטי חוץ כל היבא דליבא לאו דאותו ואת בנו חשיב לאוי נוכראי וכל היבא דאיבא לאו דאותו ואת בנו לא חשיב לאוי נוכראי <sup>(א)</sup> רבי זירא אמר הנח למחוסר זמן דהכתוב נתקו**

הראשון דשחיטת קדשים אינה ראויה היא והרי כאילו מיקטל קטליה לקמא והשני כשר גמור הוא ולא מצי למיפדך לרבי אושעיא ואפילו לרב המנונא דצמטון מפרק צמרא דזבחים דמשמע דלר"ש אותו ואת בנו נוהג בקדשים דאיכא לאוקומי כשהראשון הוה חולין ושני קדשים דהוי שחיטת ראשון שחיטה ראויה: <sup>(א)</sup> **דבמה** דלא זריק דס לא מישתרי בשר. ואפילו שחט שני אחר שזרק דס הראשון חשיב שחיטה ראשונה אינה ראויה כיון דבשעת שחיטה אכתי לא היתה ראויה ואע"ג דלרבי שמעון כל העומד ליזרק כזרוק דמי היינו דווקא לאחר שנתקבל צכוס כדאמר צפ"ק דפסחים <sup>(דף י:)</sup> ועוד כיון דעל ידי שחיטה גרידא לא משתרי בשר אלא משום דכזרוק דמי לא חשיבא שחיטה ראויה ואס תאמר דצמרוצה <sup>(צ"ק ע.)</sup> משמע דשחיטת קדשים הויא שחיטה ראויה אפילו נשפך הדס דפרץ אמתניתין דמחייב רבי שמעון ארבעה וחמשה בקדשים שחייב בצאחרייתן שחיטה שאינה ראויה היא ומוקי רב דימי בשוחט תמימים לשם צעלים צפנים דהא חזרה קין לצעלים כשנשפך הדס ופרץ וכי שחיטה מתרת זריקה מתרת ומשני כל העומד ליזרק כזרוק דמי ולכן הויא שחיטה ראויה ורבי אושעיא גופיה אית ליה צפרק המנחות והנסכים <sup>(מנחות קב.)</sup> דלרבי שמעון כל העומד ליזרק כזרוק דמי גבי נותר וי"ל דדוקא להחשיב נותר אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים אית ליה לרבי אושעיא דכזרוק דמי אבל לשיייה שחיטה ראויה משום דכזרוק דמי לית ליה וההיא דצמרוצה הוה משני רבי אושעיא כר"ל בשוחט צעלי מומין בחוץ ומשום דכל העומד לפדות כפדוי דמי ואע"ג דלית ליה כל העומד ליזרק כזרוק דמי היינו משום דריקה תלויה בשחיטה ושחיטה לריבה לזריקה אבל פדייה אינה תלויה בשחיטה דאף קודם שחיטה יכול לפדותה ובמסקנא דהכא הויא גמי שחיטת קדשים <sup>(א)</sup> שחיטה ראויה משום דכזרוק דמי כמו בצמרוצה <sup>(צ"ק ע.)</sup> דמסיק דאותו ואת בנו נוהג בקדשים אלא דליכא מלקות משום דהתראת ספק היא <sup>(א)</sup> שמה לא חזוק הדס ואו הוי שחיטה שאינה ראויה ואע"ג דצמרוצה אמרינן דשחיטה ראויה היא אפילו נשפך הדס דכל העומד ליזרק כזרוק דמי הוה ואינו ראוי לזרוק דאסור לזרוק לא הוי כזרוק והכי אמרינן צהמציא אשם תלוי <sup>(כריתות ד:)</sup> אימור דאמר רבי שמעון כזרוק דמי צמידי דעומד לזרוק ובפרק המנחות והנסכים <sup>(מנחות דף קב:)</sup> צשלמא פרה מנזה לפדותה פירוש צשמא נאה הימנה ולכן כפדוי דמי אלא מנחות <sup>(א)</sup> מנזה לפדותם ואס תאמר אמאי לא פריך לרבי אושעיא כדפריך לקמן לרב המנונא וי"ל דרבי אושעיא לא אמר אלא דמתניתין דקדשים צפנים לא אחי' כרבי שמעון והש"ס הוא דקאמר שני אמאי סופג ופסול אבל לרבי אושעיא אפשר דלא דייק אלא מקופא את הארבעים לחוד אמאי סופג והא התראת ספק היא כמו שישאר צמסקנא לכן לא פריך אלא לרב המנונא דאמר צהדיא דאין אותו ואת בנו נוהג בקדשים משום דשחיטת קדשים הוי שחיטה שאינה ראויה ור"ת לא גרים הכא ופסול אלא אמאי סופג ותו לא ומכא התראת ספק מדקדק כמו שהו' לפי המסקנא ואס תאמר ולימא דסופג ארבעים לאו משום לאו דלא תשחטו אותו ואת בנו אלא משום לאו דמחוסר זמן דלא תעשון דאמר צפרק צמרא דזבחים <sup>(דף קיד:)</sup> דלקי לרבי שמעון וי"ל דלא חשיב צכל מתניתין דקתני והשני סופג הארבעים אלא לאו דאותו ואת בנו:

**וְלִיִּצְרָקִי גַּם מִשׁוּם מַחוּבֵּר זָמַן**. מימה היכי לילקי הא הוי לאו צבכללות שאין לוקין עליו כי ההיא דלא יאכל כי קדש הס דדרשינן מיניה כל שצקדש פסול צא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו וקרי ליה צפרק כל שעה <sup>(פסחים דף ד:)</sup> לאו צבכללות: **הנח למחוסר זמן שהכתוב נתקו לעשה**. פירש צקיונטרס דלא דמי לעשה דשלוה דהוי מעיקרא אבל האי עשה על כרחך אחר גזירה הו' דהלא הוי חוץ שצעה והעשה אחר כך משמע שרונה לפרש כמו שאר ניתק לעשה שבש"ס ותימה דלא אמר לגומר ונזלה דהתם אחר שצבר הלאו צא העשה לתקן מה שצבר אבל כי ההיא דהכא לא מצינו ומיהו מצינו לעשה כה"ג צפרק אחר להם הממונה <sup>(יומא י:)</sup> דא"ר ירמיה צלאו דנצלה קמיפלאגי אי הוה ניתק לעשה צמאי דאמר קרא לגר אשר בשעריך תתנהו ואכלה אבל אינה ראה חדא דאצי פליג עליה ואמר דלכו'י עלמא לאו מעליה הוא ואפילו לרבי ירמיה דאיכא מאן דקרי ליה ניתק לעשה היינו התם דנכתב לעשה מיד אחר הלאו אבל עשה דמיום השמיני אינו נכתב מיד אחר הלאו דלא יראה ונראה לפרש הנח למחוסר זמן דהכתוב נתקו מלאוי דלא יראה ולא הוי ככלל שאר פסולים דהוו צלאו דלא יראה אלא נתקו לעשה ולית ציה אלא עשה דמיום השמיני

**קדשים שחיטה שאינה ראויה היא**. וא"ת והא צפרק כסוי הדס (לקמן דף פה). מפרש טעמא דר"ש דיליף מטבוח טבח והכן ופרץ ולילף משחוטו חוץ ומשני דנין חולין מחולין ואין דנין חולין מקדשים א"כ הכא דצקדשים נילף קדשים מקדשים וי"ל כיון דעיקר אותו ואת בנו צמולין כמיבא דשור הפסיק הענין על כרחך שחיטה דכתיב ציה צשחיטה הראויה איירי משום דילפינן חולין מחולין: **שחיטה שאינה ראויה היא דכל במה כו'**. פ"י הקונטרס לא מיציעא דלענין מלקות דלא צעי למילקי משום שחיטת שני אס אותו ואת בנו נוהג בקדשים דהשתא הוי מחוסר זמן ופסול אלא אפילו אי אין אותו ואת בנו נוהג בקדשים משום דשחיטת ראשון אינה ראויה דאינה מותרת צלא זריקה שני אמאי פסול דהשתא לא הוי מחוסר זמן ומאי סופג גמי דקאמר ומטעם זה מתק ספרים לקמן <sup>א</sup> שהיה כתוב צהן אין מלקות דאותו ואת בנו נוהג בקדשים משום דהתראת ספק דלמנ' לי טעם דהתראת ספק תפיק ליה משום דלא הוה ראויה משום שהו' מחוסר זמן ואין נראה דכיון דאסר הכתוב אותו ואת בנו בקדשים מו"ו מוסיף על ענין ראשון <sup>(לעיל דף עח.)</sup> הרי גזירת הכתוב דלילקי אע"ג דלאו שחיטה ראויה היא דהוי מחוסר זמן כיון דליכא פסול אחרינא כמו שחוטו חוץ דחייב אפילו לרבי שמעון אף על גב דלשאר מיילי חשיבא שחיטה שאינה ראויה ועוד דצהדיא תנן צפרק צמרא דזבחים <sup>(דף קיב:)</sup> אותו ואת בנו קדשים ומחוסר זמן רבי שמעון אומר הרי הן צלא תעשה משום דחשיבא שחיטה <sup>(א)</sup> ועובר צלאו דלא תשחטו לכן נראה דלא מוכח הכא אלא מן

<sup>[א]</sup> נראה דל"י שחיטה ראויה היא כלומר אפי' לר"ש קמ"ל דאינה שחיטה ראויה.

כו' כלומר אמאי סופג את הארבעים ותו לא כרת גמי ליחייב דאינו חשוב אותו ואת בנו דקמא מקטל קטליה ולא חשוב שחט ושני אס היה שחטו בפנים היה מקובל וקדשים גמורים שחט בחוץ וכרת גמי ליחייב ותו חולין בפנים שניהם פסולין והשני סופג את הארבעים והא ראשון לא חשוב שחיטה תדע דכמה דלא מיודרוק דס לא מישתרי בשר כלומר כיון דבשביל שחיטה לא מישתרי בשר שחיטה שאינה ראויה היא: (א)קמ"ל כלומר ושחיטה ראויה היא אפי' לרי שמעון קמ"ל דאינה שחיטה ראויה: ולילקי גמי משום לאו דמחוסר זמן כו' כלומר קדשים בפנים דאמר' השני סופג את הארבעים ופסול כלומר דסופג את הארבעים משום לאו דאותו ואת בנו: ולילקי גמי משום לאו דמחוסר זמן הוא.

<sup>[א]</sup> נראה דל"י שחיטה ראויה היא כלומר אפי' לר"ש קמ"ל דאינה שחיטה ראויה.